

38

Το μυκηναϊκό ανάκτορο

Ακούω και μαθαίνω

Οι Μυκηναίοι, επηρεασμένοι από τους Μινωίτες, δημιούργησαν σημαντικά ανάκτορα, τα οποία, πάντως, ήταν μικρότερα από όσα φτιάχτηκαν στην Κρήτη. Και σε αυτά, όμως, υπήρχαν πάρα πολλές αίθουσες, ενώ είχαν και τεράστια τείχη, που ονομάστηκαν κυκλώπεια.

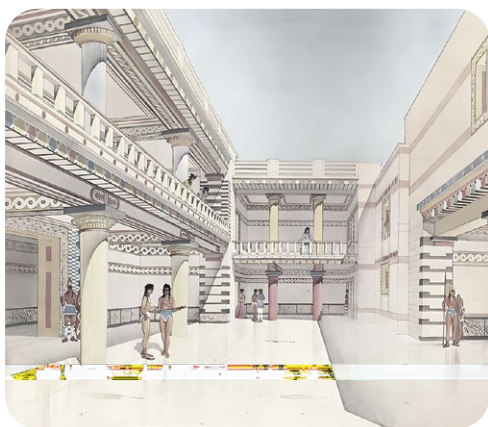
ΧΡΟΝΟΓΡΑΜΜΗ

Γύρω στο 1300-1250 π.Χ.
κατασκευάζονται
τα Κυκλώπεια τείχη.

Περίπου το 1400 π.Χ. αρχίζουν
να κατασκευάζονται τα πρώτα
ανάκτορα.

Γύρω στο 1200 π.Χ.
τα μυκηναϊκά ανακτορικά
κέντρα καταρρέουν.

Εικόνα 1

Αναπαράσταση του μυκηναϊκού παλατιού στην Πύλο. Πηγή: William R. Biers *The Archaeology of Greece*. 2nd Ed. Ithaca: Cornell University Press, 1980.

Οι Μυκηναίοι άρχισαν **γύρω στο 1400 π.Χ.** να δημιουργούν **τα πρώτα τους ανάκτορα**. Στο ισόγειό τους υπήρχε το **μέγαρο** που ήταν μια μεγάλη αίθουσα στην οποία βρισκόταν ο θρόνος και μια στρογγυλή εστία, στην οποία, συνήθως, ήταν αναμμένη μια μεγάλη φωτιά. Ακόμα, υπήρχαν **πολλά δωμάτια**, στα οποία ζούσαν ο βασιλιάς και η οικογένειά του, καθώς και **δημόσιοι χώροι**, όπου γίνονταν γιορτές και συμπόσια. Επίσης, υπήρχαν και **λουτρά**, ενώ οι τοίχοι ήταν στολισμένοι με εντυπωσιακές τοιχογραφίες.

Τα ανάκτορα, βέβαια, πέρα από σπίτια για τη βασιλική οικογένεια λειτουργούσαν και ως **διοικητικά, θρησκευτικά, παραγωγικά και εμπορικά κέντρα** των πόλεων.

Εκεί υπήρχαν:

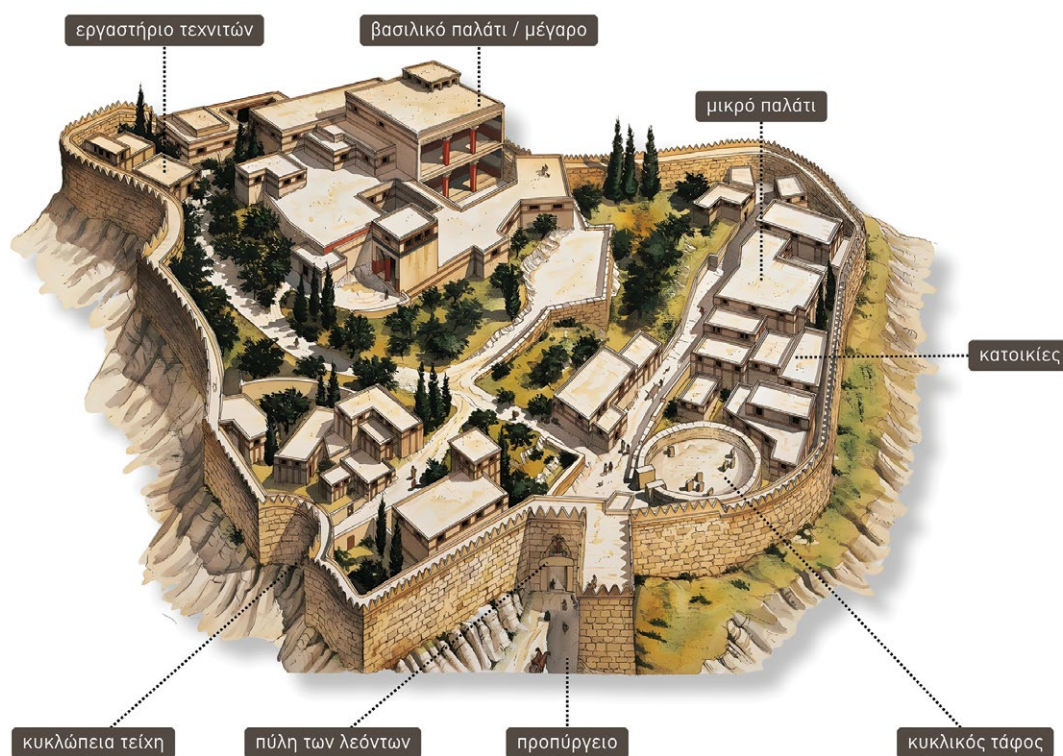
- αίθουσες, στις οποίες συζητούνταν οι σοβαρές υποθέσεις και παίρνονταν οι αποφάσεις.
- θησαυροφυλάκια και αποθήκες.
- ιερά και δεξαμενές νερού.
- εργαστήρια και σπίτια για τους τεχνίτες και όσους άλλους δούλευαν εκεί.

Τα ανάκτορα πάντοτε χτίζονταν στις **ακροπόλεις**, δηλαδή στα πιο ψηλά σημεία των πόλεων που ήταν πιο δύσκολο να κατακτηθούν. Γύρω από αυτές, υπήρχαν **μεγάλα και γερά τείχη**, τα οποία πρόσφεραν περισσότερη ασφάλεια. Μάλιστα, οι πέτρες που χρησιμοποιήθηκαν για την κατασκευή τους ήταν τόσο μεγάλες που οι άνθρωποι που έζησαν τα επόμενα χρόνια νόμιζαν ότι τα έχτισαν Κύκλωπες. Για αυτό και τα ονόμασαν **κυκλώπεια τείχη**.

Γύρω από αυτά, υπήρχε η υπόλοιπη πόλη, τα **σπίτια** δηλαδή, στα οποία ζούσαν οι απλοί άνθρωποι, τα **καταστήματα** και, γενικά, όλα τα υπόλοιπα κτήρια. Και αυτοί, όμως, όταν επιτίθονταν κάποιος εχθρός, άφηναν πίσω τις περιουσίες τους και έμπαιναν μέσα από τα τείχη για να προστατευτούν.

Εικόνα 2

Καλλιτεχνική αναπαράσταση του λόφου των αρχαίων Μυκηνών καλλιτέχνη ιταλικής σχολής

Πηγή 1

Η πτώση των μυκηναϊκών ανακτόρων

Γύρω στο 1200 π.Χ. τα μυκηναϊκά ανακτορικά κέντρα κατέρρευσαν και δεν ανασυστάθηκαν* ποτέ πλέον. Με την καταστροφή ξεχάστηκαν και οι περισσότερες τέχνες που είχαν ανθίσει υπό την κηδεμονία τους**, καθώς και η γραφή. Αν και η ζωή συνεχίστηκε σε πολλά μέρη του ελλαδικού χώρου, καθώς έχουν βρεθεί [...] οικισμοί αυτής της περιόδου στην Αττική, στην Κρήτη, στη Ρόδο και αλλού, ο μυκηναϊκός πολιτισμός φαίνεται να σβήνει σταδιακά έως το 1050 π.Χ. περίπου.

Δημήτρης Πλάντζος, Ελληνική Τέχνη και Αρχαιολογία: 1200-30 π.Χ. Εκδόσεις Καπόν, 2016, σ. 40.

*ανασυστάθηκαν: δημιουργήθηκαν ξανά

**υπό την κηδεμονία: με τη βοήθειά τους

Πηγή 2

Η αρχιτεκτονική των Μυκηναίων

Ο τομέας στον οποίο εκφράστηκαν με ιδιαίτερη πρωτοτυπία οι Μυκηναίοι, αποκαλύπτοντας τις δημιουργικές τους ικανότητες, είναι η αρχιτεκτονική: τόσο η ανακτορική όσο και η ταφική παρουσιάζουν εντελώς καινούργια στοιχεία στα οποία εμφανίζεται το μυκηναϊκό πνεύμα. Η αρχιτεκτονική υπακούει σε νέες τάσεις και σ' αυτήν διακρίνουμε* μία από τις πρώτες εκδηλώσεις του «ελληνικού χαρακτήρα». Είναι χαρακτηριστικό ότι ενώ η αρχιτεκτονική προέρχεται από μια εξέλιξη εγχώριων παραδόσεων και αντιλήψεων, οι διακοσμητικές τέχνες [...] είναι πιο κοντά στον μινωικό κόσμο.

Ντόρα Βασιλικού, Ο Μυκηναϊκός Πολιτισμός, Εκδ. Εν Αθήναις Αρχαιολογική Εταιρεία, 1995, σ. 15

*διακρίνουμε: ξεχωρίζουμε

Εικόνα 3

Τμήμα των Κυκλώπειων τειχών στις Μυκήνες, με ύψος που κυμαίνεται από 4 έως 10 μέτρα. Τα τείχη είναι κατασκευασμένα από μεγάλους ογκόλιθους, καθένας από τους οποίους ζυγίζει πολλές εκατοντάδες κιλά. Στο βάθος διακρίνεται η Πύλη των Λεόντων. (Λήψη φωτογραφίας: © Φώτιος Τσάτσης).

1

Ποια είναι η μεγάλη διαφορά ανάμεσα στα μυκηναϊκά και τα μινωικά ανάκτορα, η οποία σχετίζεται με την ασφάλειά τους; Πού πιστεύεις ότι οφείλεται;

2

Διάβασε την Πηγή 2 και με τη βοήθεια των εικόνων αλλά και όσων διάβασες στο κείμενο του μαθήματος, προσπάθησε να ζωγραφίσεις ένα μυκηναϊκό ανάκτορο.